

Grundlovstale 2017 af Lotte Bliddal

Kære alle

Da jeg blev spurgt af Borgerforeningen, om jeg ville holde årets Grundlovstale, sagde jeg naturligvis ja tak. Der er masser af ting, som er aktuelle i relation til vore alles frihedsrettigheder her i år 2017, og som kan give anledning til refleksioner på en sådan dag.

Jeg har truffet et valg og besluttet mig for at tale om vold mod kvinder. Det er ikke et populært emne at dykke ned i. Man bliver hurtigt dømt som værende en hysterisk kælling eller en rødstrømpet radikal feminist, som har mistet evnen til at se nuanceret på tingenes tilstand. Og indrømmet: Havde det ikke været fordi, jeg var blevet bestilt til at holde et foredrag om emnet "vold mod kvinder i Danmark", så havde jeg aldrig fået taget mig sammen til at dykke ned i statistikkerne og diverse undersøgelser på dette område og fået et blik for, hvordan tingenes tilstand er her i år 2017 på dette område.

Måske tænker I nu: "Hvad har det her emne at gøre med dagens fejring af vor Grundlov?"

OK – så starter jeg der. Der er sket meget, siden vi fik Grundloven i 1849. Det er i dag 168 år siden. Dengang var det kun mænd over 30 år og med egen husstand, der fik deres stemmeret. Dette svarede til ca. 15 procent af den danske befolkning. Det var derfor en helt vildt stor ting, da også kvinder (og tjenestefolk) fik stemmeret i 1915. At kvinder fik deres stemmeret dengang var naturligvis ikke ensbetydende med, at mænd og kvinder blev ligestillede. Det er kommet gradvis.

Vi er kommet meget langt, når det gælder den formelle ligestilling i Danmark i år 2017. Når det kommer til den reelle ligestilling, så viser emnet "vold mod kvinder" mig med tydelighed, at der er lang vej endnu.

Lad mig lige introducere jer for nogle i min verden overraskende tal og undersøgelser: Kigger vi på det ultimative overgreb mod kvinders værdighed og ret til egen krop, bliver vi nødt til at tale om voldtægt. Vidste I:

At kun 1 ud af 60 voldtægter fører til en dom?

At 3.600 kvinder bliver voldtaget hvert år i Danmark? Og at kun 60 mænd dømmes, hvilket betyder, at kun 1,6 % af gerningsmændene får en dom, mens 98,4 % går fri?

At det kun er 1 ud af 9, der anmelder sagen til politiet svarende til ca. 395 årlige anmeldelser i Danmark (i Sverige modtager politiet i øvrigt hele 10 gange flere anmeldelser end i Danmark!!!)

Hvorfor er det sådan, tænker I sikkert, lige som jeg selv gjorde? Mine undersøgelser har vist:

At vi i Danmark ikke kører disse sager, fordi de bevismæssigt er så svære at komme igennem med – der er f.eks. fundet 550 anmeldte sager, som er endt som "undersøgelsesnumre" hos politiet, og hvor det ikke tydeligt fremgår, at sagen er anmeldt som voldtægt, hvorfor disse sager slet ikke er med i gruppen af voldtægtssager (det tyder med andre ord på, at man forsøger at skjule problemets omfang)

At vore kulturelle forståelser omkring køn ligger så dybt i os, at vi er tilbøjelige til at dømme os selv som kvinder på baggrund af, hvordan vi går klædt, hvordan vi opfører os, hvornår vi går ud, hvem vi går ud sammen med, hvorvidt vi drikker alkohol osv., hvorfor vor oplevelse af egen skyld og skam gør, at vi ikke tør gå videre med en anmeldelse af en voldtægt på trods af, at vi objektivt har været udsat for et samleje uden at have givet vort samtykke hertil (jeg behøver vel ikke nævne, at mændene ofte ser på os kvinder med samme øjne, som mange af os kvinder ser på os selv og

andre kvinder – det er her det kulturelle kommer ind i billedet)

At det at blive beskyldt for at komme med en falsk anmeldelse fylder rigtig meget, også selv om undersøgelser viser, at kun 3 ud af 100 anmeldelser er falske.

Diskussioner og rygter i et lokalsamfund om skyld, skam, ærestab, løgn eller sandhed og de konkrete rædselsvækkende retssager i danske medier gennem de sidste par år, hvor mænd bliver frifundet, fordi kvinden ikke har skreget eller sagt fra eller råbt nej tidligere, er alt sammen med til, at 8 ud af 9 sager aldrig ender med en anmeldelse. Når vi taler om emnet partnervold, så er det sådan, at gerningsmanden i 93 % af alle disse sager er en mand. Jeg må hellere med det samme gøre opmærksom på, at ikke alle mænd er voldelige, og at der også findes voldelige kvinder. Vidste I:

At 28.000 kvinder årligt bliver udsat for vold fra deres partner? (Bonusinformation: 8.000 mænd bliver årligt udsat for partnervold, og i 68 % af disse tilfælde er gerningsmanden en anden mand og i de resterende 32 % er gerningsmanden en kvinde)

At mænds vold mod kvinder oftest handler om ejerskab og sex

At volden i hjemmet ofte starter i det små, hvorefter det langsomt eskalerer

At familievold og anmeldelser til politiet ofte afvises af flere årsager så som knappe ressourcer, manglende beviser, forudindtagede holdninger, praksisændringen i forbindelse med forældreansvarslovens indførelse og vedtagelse i år 2007, berøringsangst hvis der er tale om en kompliceret højkonfliktsag, hvor mange myndigheder er inde over, hvis der er børn i familien, historier om "psykisk syge og hysteriske kvinder", fordomme om falske anmeldelser, m.m.

At en undersøgelse viser, at der foretages 4 gange flere falske anmeldelser af mænd sammenholdt med kvinders falske anmeldelser, men at fordommen om den falske kvindelige anmelder blomstrer og gror som ukrudt

Den sidste ting, mine undersøgelser har introduceret for mig for, er drab på kvinder. Vidste I:

At mænds drab på kvinder udgør 40 % af alle drab i Danmark? Og at halvdelen af disse drab er begået af en nuværende eller tidligere partner til kvinden? (Omvendt er det kun 6 ud af 100 drab på danske mænd, der begås af en partner)

At Danmark er et land med få drab, men hvor andelen af kvindelige ofre er blandt de højeste i verden med de nævnte 40 %

At kvinden før drabet i 2 ud af 3 tilfælde har været udsat for vold. Drabet sker oftest, når kvinden vil forlade manden

Hvorfor slår manden så ihjel? Det handler ikke om, at det "slår klik" for manden, lige som det heller ikke er sandt, at det er fordi, manden drikker alkohol, eller fordi kvinden tog børnene ved skilsmissem, eller fordi manden blev arbejdsløs. Det handler i stedet kort og godt om synet på kvinden: At gerningsmanden har ret til kvinden, og at hun skal gøre, hvad han siger, at hun skal.

Gerningsmanden er i øvrigt ofte en velfungerende mand i 40'erne med en mange gange ubehandlet depression, og som tidligere i mindst halvdelen af tilfældene har udøvet både fysisk og/eller psykisk vold.

Som I sikkert kan regne ud, kan jeg tale om det her i flere timer. Det skal jeg naturligvis ikke.

Dog vil jeg blot påvise, at årsagen til partnervold, voldtægt og drab fortsat er rodfæstet i vore ubevidste forestillinger om mænd og kvinder. På trods af stemmeret. På trods af ligestilling. På trods af forestillingen om kvinders rettigheder i et demokratisk samfund, som vi jo har formelt.

Disse kulturelle forståelser om kønnene, om skyld, om skam, om ejerskab til kvinden er med andre ord en del af vor opfattelse af virkeligheden. Ændringer på hjemmefronten kan kun finde sted, hvis vi bliver bevidste herom.

Budskabet med den tale kunne være, at det her ikke handler om lovændringer, og at det alene handler om holdningsændringer.

Heri er jeg ikke enig. Jeg er enig i, at vi individuelt kan gøre noget i vore egne familier og specielt i opdragelsen af vore drengebørn. Individuelt kan jeg vælge at forlade en

voldelig mand. Man skal dog være klar over, at når kvinden ikke forlader sin mand, så handler det om at overleve. At tage skridtet og forlade en voldelig mand kræver, at rammerne for at få hjælp og komme i sikkerhed er til stede: At jeg kan føle mig tryk og sikker i troen på, at hvis jeg fortæller sandheden om det skete, så vil der blive taget hånd om mig og mine børn på den måde, at politiet vil modtage min anmeldelse og følge op på den over for gerningsmanden, at Statsforvaltningen vil tage højde for det skete i beslutningerne om mine børn, at samvær og bopæl og forældremyndighedsspørgsmål vil tage sit udgangspunkt i, hvad der er bedst for børnene med respekt for det skete og børnenes ret til beskyttelse og en tryk barndom. Her er vi slet ikke endnu: Faktisk er det sådan, at der er danske kvinder, der har søgt asyl i Brasilien med den begrundelse, at Danmark ikke beskytter voldsramte kvinder!!

Jeg er ked af at sige det, men der mange ting, der kan gøres bedre på dette område. Jeg vil slutte min tale af med at foreslå to konkrete ting på politisk niveau:

Kig på forældreansvarsloven fra 2007 og de konsekvenser, loven har medført hos myndighederne. Selv om politikerne ønsker, at alle forældre skal være ansvarlige og samarbejdsvillige, så er det ikke alle forældre, der i den virkelige verden lever op til dette mål. Loven skal tage højde herfor.

Få implementeret Istanbul-konventionen, som er Europarådets konvention til forebyggelse og bekæmpelse af vold mod kvinder og vold i hjemmet. Konventionen er særlig, idet den skærper fokus på den psykiske vold, som er præcis ligeså skadelig (og ofte værre) end den fysiske vold, men til gengæld langt vanskeligere at bevise. Konventionen kræver, at Danmark gør psykisk vold ulovlig, og at vi indarbejder dette i lovgivningen. Dette er endnu ikke sket. Det bør ske.

God Grundlovsdag til jer alle. Og husk: Græsset gror endnu, så ikke alt er skidt :-)